

Αθήνα, 03.01.2011

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

1. 14η Δ/ΝΣΗ ΦΠΑ
ΤΜΗΜΑΤΑ Α', Β'
2. 15η Δ/ΝΣΗ Κ.Β.Σ.
ΤΜΗΜΑΤΑ Α', Β', Γ'
3. Δ/ΝΣΗ ΤΕΛΩΝ & ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ Α'

Ταχ. Δ/ση : Σίνα 2-4
Ταχ. Κώδικας : 106 72 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες :
Τηλέφωνο : 210 - 3647202-5
Fax : 210 - 3645413
E-Mail : dfpa.a1@1992.syzefxis.gov.gr

ΠΟΛ 1003

Θέμα: «Κοινοποίηση διατάξεων των άρθρων 4 & 19 του ν.3899 (ΦΕΚ 212 Α/17.12.2010)»

Κοινοποιούμε τις διατάξεις των άρθρων 4 & 19 του ν. 3899/2010 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας» και σας παρέχουμε οδηγίες και διευκρινίσεις για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή τους:

Α . ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (ΦΠΑ) – ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ & ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (ΚΒΣ)

Με τις διατάξεις των παραγράφων 1 – 4 του άρθρου 4, οι οποίες ισχύουν σύμφωνα με το άρθρο 19 από την **1η Ιανουαρίου 2011**, ο μειωμένος συντελεστής που προβλέπεται για τα αγαθά και τις υπηρεσίες του Παραρτήματος ΙΙΙ αυξάνεται από 11% σε **13%**.

Προβλέπεται επίσης ρητά ότι για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες, για τα οποία υπάρχει ειδική πρόβλεψη, ο μειωμένος συντελεστής μειώνεται περαιτέρω κατά **50%** (υπερμειωμένος συντελεστής), ο οποίος από 1.1.2011 αυξάνεται από 5,5% σε **6,5%**.

Παράλληλα διευρύνεται **από 1.1.2011** η εφαρμογή του υπερμειωμένου συντελεστή, ο οποίος διαμορφώνεται στο **6,5%**, στα ακόλουθα αγαθά και υπηρεσίες.

- Τα φάρμακα για την ιατρική του ανθρώπου των δασμολογικών κλάσεων 3003 και 3004 και τα εμβόλια για την ιατρική του ανθρώπου της δασμολογικής κλάσης 3002.
- Τα βιβλία με εικόνες για παιδιά της δασμολογικής κλάσης 4903.
- Τις υπηρεσίες διαμονής σε ξενοδοχεία και παρόμοιους χώρους,

συμπεριλαμβανομένης και της παροχής καταλύματος διακοπών και της μίσθωσης χώρου σε κατασκήνωση ή κάμπινγκ για τροχόσπιτα.

Κατόπιν των ανωτέρω, από 01.01.2011 ο «κανονικός» συντελεστής Φ.Π.Α. **παραμένει 23%**, ο μειωμένος συντελεστής που εφαρμόζεται για τα αγαθά και τις υπηρεσίες του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φ.Π.Α. αυξάνεται από 11% σε **13%** και ο υπερμειωμένος κατά 50% συντελεστής που ισχύει για ορισμένα από τα αγαθά και τις υπηρεσίες του Παραρτήματος αυτού, αυξάνεται από 5,5%, σε **6,5%**. Ακολούθως, οι μειωμένοι κατά 30% συντελεστές οι οποίοι ισχύουν για συγκεκριμένες νησιωτικές περιοχές, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 21 του Κώδικα ΦΠΑ, διαμορφώνονται σε **16%, 9% και 5%**, από 16%, 8% και 4% αντίστοιχα.

Μετά τις ανωτέρω μεταβολές και προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα πρακτικά προβλήματα εφαρμογής μετά την 01.01.2011, παρέχονται οι ακόλουθες διευκρινίσεις:

1. Πωλήσεις φαρμάκων της περίπτωσης 36 του Κεφαλαίου Α' «ΑΓΑΘΑ» του Παραρτήματος ΙΙΙ του κώδικα Φ.Π.Α.

Τα φάρμακα για τα οποία ισχύουν Δελτία Τιμών (ανώτατες τιμές καθορισμένες από τη Διεύθυνση Τιμών Βιομηχανικών Προϊόντων και Φαρμάκων, της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας), θα διατίθενται από 01.01.2011 σε τιμές που εμπεριέχουν το νέο συντελεστή Φ.Π.Α. Οι τιμές αυτές προέκυψαν από τον επαναυπολογισμό των ισχυουσών λιανικών τιμών, έτσι ώστε να εμπεριέχουν Φ.Π.Α. υπολογισμένο με συντελεστή 6,5% (αντί του 11%) και κοινοποιήθηκαν από την προαναφερθείσα αρμόδια υπηρεσία, σε όλους τους εμπλεκόμενους στη διάθεση των φαρμάκων αυτών. Επίσης διευκρινίζεται ότι στο συντελεστή ΦΠΑ 6,5% υπάγονται μόνο τα φάρμακα και τα εμβόλια για την ιατρική του ανθρώπου και όχι φάρμακα και εμβόλια που χορηγούνται για άλλες χρήσεις εκτός της ιατρικής του ανθρώπου.

2. Υπηρεσίες διαμονής της περίπτωσης 5 του Κεφαλαίου Β' «ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ» του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φ.Π.Α.

Η εφαρμογή του υπερμειωμένου συντελεστή (**6,5%**) αφορά μόνο την τιμή που καταβάλλεται για τη διανυκτέρευση στα εν λόγω καταλύματα, ενώ άλλες υπηρεσίες που παρέχονται στα ξενοδοχεία και τα λοιπά καταλύματα υπάγονται στους ανάλογους συντελεστές, όπως εστίαση στο **13%**, κατανάλωση αλκοολούχων ποτών στο **23%**, άλλες υπηρεσίες, όπως τηλεφωνική εξυπηρέτηση, ενοικίαση ομπρελών, διάφορες αθλητικές υπηρεσίες, κλπ. στο **23%**.

Σε περίπτωση που προσφέρονται ενιαίες τιμές για περισσότερες υπηρεσίες και αγαθά **και εφόσον δεν είναι εφικτός ο διαχωρισμός τους**, στους επί μέρους συντελεστές, γίνεται δεκτό η διάκριση να γίνεται ως εξής:

α) Διαμονή με πρωινό: **8%** της ενιαίας τιμής υπάγεται στο συντελεστή **13%**, ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για το πρωινό.

β) Διαμονή με ημιδιατροφή, χωρίς αλκοολούχα ποτά: **20%** της ενιαίας τιμής υπάγεται στο συντελεστή **13%**, ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για το πρωινό και

το γεύμα.

γ) Διαμονή με all inclusive (πλήρης διατροφή περιλαμβανομένων και των αλκοολούχων ποτών και λοιπών υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στο πακέτο): **25%** της ενιαίας τιμής υπάγεται στο συντελεστή **13%** ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για την εστίαση και **15%** της ενιαίας τιμής υπάγεται στο συντελεστή **23%** ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για τα αλκοολούχα ποτά και λοιπές παροχές που ενδεχομένως περιλαμβάνει το πακέτο.

Είναι ευνόητο ότι επί πλέον καταναλώσεις που πραγματοποιούνται εκτός πακέτου, υπάγονται στον οικείο συντελεστή.

3. Παροχή συνεχόμενων υπηρεσιών.

Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση υπηρεσιών που παρέχονται με συνεχόμενο τρόπο, όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, ταξί, κλπ., ο φόρος αποδίδεται με το συντελεστή που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσης των φορολογικών στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΒΣ. Κατά συνέπεια, όσον αφορά τη διαμονή σε ξενοδοχείο, για τη διανυκτέρευση της 31ης Δεκεμβρίου 2010, για την οποία το φορολογικό στοιχείο εκδίδεται την 1η Ιανουαρίου 2011 – κατά την ολοκλήρωση της υπηρεσίας – οφείλεται φόρος με το συντελεστή **6,5%**.

Αντίστοιχα όσον αφορά εστιατόρια, ταξί, κλπ, ο φόρος οφείλεται με το συντελεστή που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσης του «Ζ» από την ταμειακή μηχανή. Κατά συνέπεια εάν το «Ζ» εκδοθεί την 1η Ιανουαρίου 2011 οφείλεται φόρος με το συντελεστή **13%**. Είναι όμως δυνατόν να εκδοθούν δύο «Ζ» για το βράδυ της αλλαγής συντελεστών, οπότε για το «Ζ» που θα εκδοθεί μέχρι την 24η ώρα της 31ης Δεκεμβρίου 2010, οφείλεται φόρος με το συντελεστή **11%**.

4. Έκδοση πιστωτικού τιμολογίου.

Επισημαίνεται ότι σε οποιοδήποτε στοιχείο εκδίδεται με ημερομηνία έκδοσης από την 01.01.2011 και εφεξής, ο Φ.Π.Α. θα υπολογίζεται με τους νέους συντελεστές, ακόμη και στην περίπτωση που το στοιχείο αυτό αφορά σε συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν πριν την ημερομηνία αυτή.

Αντίθετα, στην περίπτωση έκδοσης «Ειδικού Ακυρωτικού Στοιχείου» (βάσει των διατάξεων του άρθρου 23, παραγρ. 2ε' του Κ.Β.Σ.), ο Φ.Π.Α. θα υπολογίζεται με τον συντελεστή που εφαρμόστηκε κατά την έκδοση του προς ακύρωση στοιχείου, με δεδομένο ότι στην περίπτωση αυτή ακυρώνεται η συναλλαγή στο σύνολό της.

Ειδικά για τα πιστωτικά τιμολόγια που εκδίδονται λόγω εκπτώσεων επί κύκλου εργασιών (εκπτώσεις τζίρου - ΠΟΛ.1212/22.7.1996) επισημαίνεται ότι, για την περίπτωση που αυτές αφορούν σε πωλήσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τόσο πριν όσο και μετά από **οποιαδήποτε** μεταβολή συντελεστών (αύξηση ή μείωση), μπορούν να εκδίδονται πιστωτικά τιμολόγια με περισσότερους του ενός συντελεστές Φ.Π.Α. Οι συντελεστές αυτοί θα εφαρμόζονται επί των εκπτώσεων που παρέχονται σε πελάτες για πραγματοποιηθείσες αγορές, φορολογηθείσες με τους συντελεστές αυτούς (π.χ. 01.01.2010 – 14.03.2010 συντελεστής 19%, 15.03.2010 – 30.06.2010 συντελεστής 21% και 01.07.2010 – 31.12.2010 συντελεστής 23%).

Εναλλακτικά, μπορούν να εκδίδονται και περισσότερα του ενός πιστωτικά τιμολόγια για κάθε αντισυμβαλλόμενο, δηλαδή ένα για κάθε συντελεστή Φ.Π.Α., έτσι ώστε σε κάθε ένα από αυτά να εφαρμόζονται οι συντελεστές με τους οποίους πράγματι φορολογήθηκαν οι πραγματοποιηθείσες πωλήσεις, οι οποίες αποτελούν τη βάση υπολογισμού των εν λόγω εκπτώσεων.

5. Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω, παραθέτουμε τα ακόλουθα παραδείγματα:

- Επιχείρηση στις 23.12.2010 πραγματοποίησε, με έκδοση Τιμολογίου-Δελτίου Αποστολής, πώληση αγαθών σε πελάτη της με συντελεστή Φ.Π.Α. 11%. Στις 02.01.2011 επιστρέφονται τα αγαθά λόγω ελαττώματος. Στο πιστωτικό τιμολόγιο που θα εκδοθεί θα πρέπει να υπολογισθεί Φ.Π.Α. με συντελεστή 13%.

- Επιχείρηση πραγματοποίησε κατά τη διάρκεια του έτους 2010 πωλήσεις αγαθών σε πελάτη της, συνολικής αξίας 90.000€, έχοντας γνωστοποιήσει εμπρόθεσμα στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (ΠΟΛ.1212/22.7.1996), ότι σε πελάτες της που θα υπερβούν το όριο αγορών των 70.000€ θα παράσχει έκπτωση επί των αγορών αυτών ποσοστού 5%.

Υποθέτουμε ότι οι παραπάνω πωλήσεις υπάγονταν στον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α. και ότι η χρονική κατανομή τους εντός του 2010 είναι η ακόλουθη:

Από 01.01.2010 μέχρι 14.03.2010 17.000€, από 15.03.2010 μέχρι 30.06.2010 28.000€ και από 01.07.2010 μέχρι 31.12.2010 45.000€.

Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση, προκειμένου να παράσχει την έκπτωση 5% για το σύνολο των πωλήσεών της στον εν λόγω πελάτη, θα πρέπει να εκδώσει είτε ένα πιστωτικό τιμολόγιο παρέχοντας τις εκπτώσεις $17.000 \times 5\% = 850 \times 19\%$, $28.000 \times 5\% = 1.400 \times 21\%$ και $45.000 \times 5\% = 2.250 \times 23\%$, είτε τρία πιστωτικά τιμολόγια, ένα για κάθε μία από τις παραπάνω εκπτώσεις.

- Κατά το μήνα Δεκέμβριο 2010 πραγματοποιήθηκαν επαναλαμβανόμενες πωλήσεις αγαθών ή παροχής υπηρεσιών ή πωλήσεις αγαθών για λογαριασμό τρίτου, που υπάγονταν σε Φ.Π.Α. 11%. Παρότι για τις περιπτώσεις αυτές παρέχεται η ευχέρεια να εκδοθεί Τιμολόγιο ή Εκκαθάριση μέχρι τις 20.01.2011 (εφόσον ο Δεκέμβριος είναι ο τελευταίος μήνας της χρήσης), θα υπολογισθεί Φ.Π.Α. με συντελεστή 11%, επειδή η αναγραφόμενη επί των παραπάνω στοιχείων ημερομηνία έκδοσης είναι η τελευταία ημέρα του μήνα εντός του οποίου πραγματοποιήθηκαν οι πωλήσεις, δηλαδή η 31.12.2010.

- Επιχείρηση στις 28.12.2010 αποστέλλει σε πελάτη της, με Τιμολόγιο-Δελτίο Αποστολής, αγαθά αξίας 5.000 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. 11% (550 ευρώ). Λόγω άρνησης του πελάτη της να τα παραλάβει, τα αγαθά επιστρέφονται στις 03.01.2011 και η επιχείρηση εκδίδει «Ειδικό Ακυρωτικό Στοιχείο». Στο στοιχείο αυτό θα πρέπει να αναγράψει τα ίδια ποσά, δηλαδή: αξία 5.000 ευρώ και Φ.Π.Α. 11% (550 ευρώ).

Περαιτέρω σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις που κατά την έκδοση φορολογικών στοιχείων με ημερομηνία έκδοσης μετά την 01.01.2011, χρησιμοποιηθούν

συντελεστές που βρίσκονταν σε ισχύ πριν από την ημερομηνία αυτή και εφόσον αυτό έχει ως αποτέλεσμα την επίρριψη μειωμένου ποσού φόρου σε σχέση με τον προβλεπόμενο, υφίσταται υποχρέωση **απόδοσης** στο δημόσιο Φ.Π.Α. υπολογισμένου με τους συντελεστές που ισχύουν από 01.01.2011 και μετά. Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση αυτή και εφόσον πρόκειται για χονδρικές πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών, υπάρχει η δυνατότητα έκδοσης συμπληρωματικού τιμολογίου με την -κατά τα παραπάνω- διαφορά του Φ.Π.Α.

Σχετικά με την συμπλήρωση της περιοδικής δήλωσης στις περιπτώσεις που η έκδοση του χρεωστικού ή του πιστωτικού τιμολογίου, γίνεται με συντελεστή ο οποίος δεν είναι πλέον σε ισχύ, οι διαφορές του φόρου θα αναγράφονται στα προστιθέμενα ή αφαιρούμενα ποσά του φόρου εισροών κατά περίπτωση.

6. Προσαρμογή των μηχανογραφικών συστημάτων και των φορολογικών ταμειακών μηχανών στους νέους συντελεστές.

Όσον αφορά τις αποδείξεις που εκδίδονται με τη χρήση φορολογικής ταμειακής μηχανής ή συστήματος, η αναγραφή των αξιών – τιμών που εμπεριέχουν πλέον ποσό Φ.Π.Α. με τους νέους συντελεστές, δύνανται να αναγράφονται με άμεση πληκτρολόγηση.

Για τη διευκόλυνση των χρηστών παρέχεται η δυνατότητα προσαρμογής των μηχανογραφικών συστημάτων και των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών του ν.1809/1988, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Σε όσες περιπτώσεις δεν είναι άμεση η προσαρμογή τους και μέχρι την προσαρμογή αυτών, στα ποσά που αναγράφονται στις αποδείξεις λιανικής πώλησης, δε λαμβάνεται υπόψη ο τυχόν αναγραφόμενος παραπλεύρως αυτών, παλαιός συντελεστής ΦΠΑ.

Μέχρι να ολοκληρωθεί η προσαρμογή των συστημάτων, η εγγραφή στα τηρούμενα βιβλία του εσόδου και του Φ.Π.Α. θα γίνεται αφού επανυπολογισθούν τα δεδομένα που αναγράφονται στα Δελτία Ημερήσιας Κίνησης «Ζ» ή στα Δελτία Περιοδικής (Μηνιαίας) αναφοράς Ανάγνωσης Φορολογικής Μνήμης με τους νέους συντελεστές Φ.Π.Α. Τα νέα ποσά μετά τον επανυπολογισμό, αναγράφονται εμφανώς επί των ανωτέρω δελτίων ή επί ιδιαίτερου λογιστικού σημειώματος που επισυνάπτεται σ' αυτά κατά περίπτωση.

Επισημαίνεται ότι για την ρύθμιση – προσαρμογή των φορολογικών ταμειακών μηχανών και συστημάτων δεν απαιτείται, ούτε είναι απαραίτητη η επέμβαση ή η παρουσία εξουσιοδοτημένου τεχνικού. Για τη ρύθμιση – προσαρμογή ο κάτοχος – χρήστης ακολουθεί τις οδηγίες που αναγράφονται στο συνοδευτικό εγχειρίδιο οδηγιών και χρήσης της μηχανής και δύναται να λαμβάνει τηλεφωνικές οδηγίες από το δίκτυο τεχνικής υποστήριξης της μηχανής που χρησιμοποιεί.

Παρέχεται επίσης η δυνατότητα και ανεξάρτητα του τρόπου έκδοσης όλων των φορολογικών στοιχείων (για χονδρικές ή λιανικές πωλήσεις), αυτά να εκδίδονται μέχρι την προσαρμογή, είτε από χειρόγραφα στελέχη, είτε από μηχανογραφικά έντυπα με χειρόγραφη αναγραφή των δεδομένων, είτε με εμφανή διαγραφή επί των μηχανογραφικών εντύπων των δεδομένων που χρήζουν αλλαγής λόγω των νέων συντελεστών Φ.Π.Α. και αναγραφής τους, χειρόγραφα ή με έντυπο τρόπο χωρίς γνωστοποίηση στην αρμόδια ΔΟΥ.

Σε περίπτωση ύπαρξης στοιχείων με προεκτυπωμένα τα δεδομένα της συναλλαγής, οι σχετικές μεταβολές γίνονται χειρόγραφα ή με έντυπο τρόπο μέχρι εξάντλησης των αποθεμάτων.

Τέλος, οι φορολογικές αρχές να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα της προσαρμογής με σχετική ανεκτικότητα σύμφωνα και με τα παραπάνω αναφερόμενα, και να ελέγχουν, μεταξύ άλλων, την ορθότητα της καταχώρησής στα τηρούμενα βιβλία και της απόδοσης Φ.Π.Α.

Β . Δ /ΝΣΗ ΤΕΛΩΝ & ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ

Με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του νόμου αυτού, συμπληρώθηκαν οι υφιστάμενες διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου πέμπτου του ν. 3845/2010 (ΦΕΚ 65 Α'), και ορίζεται ότι, η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου αυτής, αρχίζει από την 1-1-2012.

Με βάση τις νεότερες αυτές ρυθμίσεις του νόμου, η εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 12 του άρθρου πέμπτου του ν. 3845/2010, αναφορικά με την επιβολή ειδικού φόρου στις διαφημίσεις που προβάλλονται από την τηλεόραση, έχουν εφαρμογή από την 1-1-2012 και μετά.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΗΜ. ΚΟΥΣΣΕΛΑΣ